

Перехрест Н. В.
НАУ «ХАІ» ім. М. Є. Жуковського

ПРОБЛЕМА АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО УМОВ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ У ВНЗ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Одним з найважливіших педагогічних завдань будь-якого ВНЗ є робота зі студентами першого курсу, що спрямована на більш швидку й успішну їх адаптацію до нової системи навчання, до нової системи соціальних відносин, на освоєння ними нової ролі студентів.

Актуальність проблеми адаптації студентів до навчально-професійної діяльності зумовлена тим, що в період навчання у вузі закладаються основи професіоналізму, формується потреба і готовність до безперервної самоосвіти в умовах, що змінюються. У зв'язку з цим особливо важливо, щоб студенти активно включилися в процес оволодіння знаннями і способами їх освоєння з початкових етапів навчання. Тому вивчення механізмів і закономірностей адаптації студентів до умов навчальної роботи у ВНЗ набуває в даний час фундаментальне значення.

Проблема адаптації студентів до умов навчання у вищій школі являє собою одне з важливих завдань, досліджуваних в даний час у педагогіці і дидактиці вищої школи. Адаптація як соціальне явище являє собою процес включення особистості в нове для неї соціальне середовище, зокрема в колектив, становлення її діячем, активною функціонуючою частиною, об'єктом і суб'єктом відносин цього середовища. Студенти зіштовхуються з труднощами, обумовленими психологічною непідготовленістю до освоєння обраної професії, що негативно позначається на ході процесу адаптації.

Так, наприклад, першокурсники мають труднощі в засвоєнні знань тому, що у них не сформувалися такі риси особистості як: готовність до навчання, здатність навчатися самостійно, контролювати і оцінювати себе, володіти своїми індивідуальними особливостями пізнавальної діяльності, вміння правильно розподілити свій робочий час для самостійної підготовки.

В проведених дослідженнях процесу адаптації студентів на початковому етапі професійної підготовки ми можемо виділити наступні основні проблеми, що впливають на процес адаптації, а в подальшому, і на успішне навчання: недостатній рівень підготовки у попередньому навчальному закладі; нова педагогічна система (у тому числі дидактичні методи); інтелектуальний розвиток як показник розумової діяльності та уваги; незнайоме соціально-побутове середовище; особистісно-психологічні (у тому числі й ментальні) особливості; міжособистісне спілкування; проживання у гуртожитку.

Врахування усіх цих проблем дасть змогу успішно організовувати навчальний процес взагалі та вивчення навчальних дисциплін зокрема.

Адаптацію до умов навчання у вищому закладі освіти проходять, у тій чи іншій формі, всі першокурсники. Процес навчання є підпорядкованим багатьом факторам, і не всі вони сприяють успішній адаптації. Таким чином, можна вести мову про успішну і неуспішну адаптацію.

Таким чином, із усього вищезазначеного на підставі отриманих в дослідженні даних (анкетування) можна зробити наступні висновки: *по-перше*, здібність студента адаптуватись до педагогічної системи вищого навчального закладу на пряму залежить від здібностей самої педагогічної системи гнучко враховувати інтереси і потреби студентів, що приїжджають на навчання; *по-друге*, знання та вміння на практиці враховувати особливості студентів сприяють скороченню термінів успішної адаптації студентів, котра на пряму впливає на ефективність навчального процесу у вищому навчальному закладі; *по-третє*, успішна адаптація до умов навчання залежить від вибору певної стратегії навчальної діяльності і напрацювання операційних механізмів для її здійснення. Ця стратегія з високою ймовірністю забезпечує максимально повну самореалізацію особистості в умовах ВНЗ.